P9_TA(2022)0078

Položaj novinarjev in zagovornikov človekovih pravic v Mehiki

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 10. marca 2022 o položaju novinarjev in zagovornikov človekovih pravic v Mehiki (2022/2580(RSP))

(2022/C 347/16)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij o Mehiki,

— ob upoštevanju Sporazuma o gospodarskem partnerstvu in političnem usklajevanju in sodelovanju med Evropsko skupnostjo in njenimi državami članicami na eni strani ter Združenimi mehiškimi državami na drugi ([1]) (v nadaljnjem besedilu: globalni sporazum med EU in Mehiko), ki velja od leta 2000, in posodobljenega globalnega sporazuma med EU in Mehiko,

— ob upoštevanju dialogov na visoki ravni med EU in Mehiko o človekovih pravicah in dialoga na visoki ravni o večstranskih vprašanjih,

— ob upoštevanju smernic EU o zagovornikih človekovih pravic in o svobodi izražanja na spletu in drugje,

— ob upoštevanju lokalne izjave Evropske unije, Norveške in Švice z dne 15. februarja 2022 o umoru novinarja Heberja Lópeza Vásqueza,

— ob upoštevanju skupne izjave Medameriške komisije za človekove pravice, njenega posebnega poročevalca za svobodo izražanja in mehiškega urada visoke komisarke OZN za človekove pravice z dne 28. januarja 2022, v kateri se obsoja umor Maríe de Lourdes Maldonado López,

— ob upoštevanju izjave urada visoke komisarke OZN za človekove pravice z dne 19. oktobra 2020 o tem, da strokovnjak OZN spodbuja Mehiko, naj bolje zaščiti zagovornike človekovih pravic,

— ob upoštevanju Akcijskega načrta OZN o varnosti novinarjev in vprašanju nekaznovanosti iz leta 2012,

— ob upoštevanju Mednarodnega pakta o političnih in državljanskih pravicah z dne 16. decembra 1966,

— ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic z dne 10. decembra 1948,

— ob upoštevanju členov 144(5) in 132(4) Poslovnika,

A. ker v Mehiki močno naraščajo nasilje, kršitve človekovih pravic in napadi na novinarje in zagovornike človekovih pravic, med drugim na okoljevarstvenike ter pripadnike domorodnih ljudstev in skupnosti, ter zagovornike pravic žensk; ker se razširjeno nasilje v Mehiki še naprej povečuje, kot je postalo očitno na lokalnih in regionalnih volitvah junija 2021, in ker se razmere na področju pravne države resno slabšajo; ker je zaskrbljujoče in dramatično število novinarjev in zagovornikov človekovih pravic, zlasti tistih, ki raziskujejo korupcijo javnih uslužbencev ali razkrivajo delo kriminalnih narkokartelov, zlasti na lokalni ravni, žrtev opozoril, nadlegovanja, groženj, posilstev, napadov, prisilnih izginotij ter celo umorov in nadzora, bodisi s strani vladnih organov bodisi hudodelskih združb; ker se je 27. februarja 2022 zgodil množični poboj, v katerem je bilo ubitih 17 ljudi;

B. ker je Mehika po navedbah različnih nevladnih in mednarodnih organizacij poleg območij, ki so uradno razglašena za vojna območja, že dolgo najnevarnejši in najsmrtonosnejši kraj za novinarje; ker je bila Mehika po podatkih organizacije Novinarji brez meja leta 2021 že tretje leto zapored najnevarnejša država na svetu za novinarje in je bila na svetovnem indeksu svobode tiska za leto 2021 uvrščena na 143. mesto od 180;

([1]) UL L 276, 28.10.2000, str. 45.

četrtek 10. marca 2022

C. ker je bil začetek leta 2022 najsmrtonosnejši za novinarje v Mehiki, saj je bilo umorjenih že najmanj šest novinarjev; ker so umori Maríe de Lourdes Maldonado Lopez, Margarita Martíneza, Joséja Luisa Gamboaja, Heberja Lopeza Vasqueza in Roberta Toleda le nekateri od dramatičnih napadov na novinarje in medijske delavce; ker so delovni pogoji novinarjev slabi, številni pa nimajo dostopa do zdravstvenih storitev in storitev s področja duševnega zdravja; ker so se razmere od zadnjih predsedniških volitev julija 2018 poslabšale, saj je bilo po uradnih virih umorjenih najmanj 47 novinarjev;

D. ker je bilo po navedbah ministrstva za notranje zadeve od decembra 2018 v Mehiki ubitih najmanj 68 zagovornikov človekovih pravic; ker sta stopnja nasilja nad ženskami in število feminicidov visoka in ker je kljub nekaterim institucionalnim ukrepom število izginulih ljudi izjemno zaskrbljujoče;

E. ker predsednik López Obrador na dnevnih tiskovnih konferencah pogosto uporablja populistično retoriko, da bi očrnil in ustrahoval neodvisne novinarje, lastnike medijev in aktiviste; ker retorika zlorab in stigmatizacije ustvarja ozračje nevzdržnega nemira v odnosu do neodvisnih novinarjev; ker je mehiška vlada pod pretvezo boja proti lažnim novicam ustanovila platformo v državni lasti za razkrivanje in stigmatizacijo kritičnih medijev in napade nanje; ker so novinarji februarja 2022 v 13 od 32 mehiških zveznih držav protestirali in zahtevali večjo varnost ter preiskave napadov na novinarje;

F. ker je imel zvezni mehanizem za zaščito zagovornikov človekovih pravic in novinarjev januarja 2022 vzpostavljene zaščitne ukrepe za 1 518 ljudi, od tega 1 023 zagovornikov človekovih pravic in 495 novinarjev; ker mehanizem zaznamujejo resne pomanjkljivosti v zvezi s financiranjem in številom razpoložljivega osebja, pomanjkanje ustreznega spremljanja, premajhno usklajevanje z državnimi vladami in zamude pri izvajanju zaščitnih ukrepov, kar pogosto pomeni izgubo življenj; ker je bilo ubitih najmanj devet upravičencev, ki so bili vključeni v program zaščite;

G. ker si mehiška država prizadeva vzpostaviti nacionalni sistem za preprečevanje in zaščito zagovornikov človekovih pravic in novinarjev, ki bo temeljil na splošnem zakonu o preprečevanju in zaščiti v zvezi z napadi na zagovornike človekovih pravic in novinarje ter bo vključeval sprejetje nacionalnega modela za preprečevanje, oblikovanje nacionalne evidence napadov in vzpostavitev nacionalnega protokola o zaščiti;

H. ker institucionalizirana in razširjena korupcija, ki jo omogoča pomanjkljiv pravosodni sistem, povzroča endemičen problem nekaznovanja, saj približno 95 % umorov novinarjev ostaja nekaznovanih; ker se, kot je poudaril urad posebnega poročevalca za svobodo izražanja Medameriške komisije za človekove pravice, z nekaznovanjem sporoča, da je nasilje dopustno, se spodbujajo nova kazniva dejanja in se ustvarja učinek samocenzure; ker mehiška vlada ni ustrezno izvedla reform, potrebnih za zmanjšanje nasilja in nekaznovanja, tudi za kazniva dejanja zoper novinarje in zagovornike človekovih pravic;

I. ker obstajajo jasni znaki, da je mehiška država proti novinarjem in zagovornikom človekovih pravic uporabila orodja za vdor v telefone, namenjena boju proti terorizmu in kartelom, vključno z vohunsko programsko opremo Pegasus;

J. ker je Mehika novembra 2020 ratificirala sporazum iz Escazúja, ki zajema odločno zaščito okoljevarstvenikov; ker bi morala Mehika dati prednost njegovemu izvajanju;

K. ker je bil pred kratkim kongresu predstavljen zaskrbljujoč zakonodajni predlog, katerega namen je preprečiti, da bi nevladne organizacije, ki prejemajo tuja sredstva, poskušale vplivati na zakonodajo ali sodelovati v strateških pravdnih postopkih;

L. ker več ustavnih reform volilnega in pravosodnega sistema, ki jih je začela administracija Lópeza Obradorja, vzbuja dvome o stabilnosti pravne države in pravni varnosti;

M. ker je strateško partnerstvo med EU in Mehiko omogočilo njuno tesnejše sodelovanje pri vprašanjih, ki so globalnega pomena, zlasti pa so se okrepili dialog, usklajevanje in izmenjava na področjih, kot so varnost, človekove pravice, reforma volilne zakonodaje, regionalni razvoj, regulativni ukrepi in trgovinska politika; ker imata Mehika in Evropska unija skupne vrednote;

N. ker globalni sporazum med EU in Mehiko v členih 1 in 39 vključuje klavzuli o človekovih pravicah in demokraciji; ker sta EU in Mehika leta 2020 v dialogu na visoki ravni o človekovih pravicah dosegli sporazum o skupnem prizadevanju za večjo zaščito zagovornikov človekovih pravic v Mehiki;

1. obsoja grožnje, nadlegovanje ter uboje novinarjev in zagovornikov človekovih pravic v Mehiki, med drugim tudi okoljevarstvenikov ter pripadnikov domorodnih ljudstev in skupnosti; poziva oblasti, naj te uboje nemudoma, temeljito ter na neodvisen in nepristranski način preiščejo, v primeru novinarjev in medijskih delavcev pa naj to storijo tudi v skladu z odobrenim protokolom za preiskovanje kaznivih dejanj zoper svobodo izražanja;

2. izraža globoko sočutje in solidarnost z vsemi žrtvami in njihovimi družinami ter jim izreka sožalje; ponovno izraža zaskrbljenost zaradi negotovih in sovražnih razmer, v katerih delujejo zagovorniki človekovih pravic in novinarji, ter jim solidarno stoji ob strani;

3. poudarja, da so svoboda govora na spletu in drugje, svoboda tiska in svoboda zbiranja ključna načela za delovanje zdrave demokracije; poziva mehiške oblasti, naj naredijo vse potrebno, da bi v skladu z uveljavljenimi mednarodnimi standardi zagotovile zaščito in ustvarile varno okolje za novinarje in zagovornike človekovih pravic, med drugim tako, da na državni in zvezni ravni obravnavajo razširjeno korupcijo, neustrezno usposabljanje in vire, soodgovornost nekaterih uradnikov in nedelujoče pravosodne sisteme, kar vse vodi v tako visoko stopnjo nekaznovanja;

4. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da najvišji organi mehiške vlade sistematično in ostro kritizirajo novinarje in njihovo delo, ter obsoja pogoste napade na svobodo medijev, zlasti na novinarje in medijske delavce; ponovno poudarja, da se novinarsko delo lahko opravlja le v okolju, v katerem ni groženj, fizičnega, psihološkega ali moralnega nasilja ali drugega ustrahovanja in nadlegovanja, ter poziva mehiške oblasti, naj spoštujejo in varujejo najvišje standarde za zaščito svobode govora, svobode zbiranja in svobode izbire;

5. poziva mehiške oblasti, zlasti najvišje, naj ne objavljajo sporočil, ki bi lahko stigmatizirala zagovornike človekovih pravic, novinarje in medijske delavce, povečala sovražnost do njih ali napačno prikazovala njihovo preiskovalno delo; poziva jih tudi, naj javno opozorijo na ključno vlogo zagovornikov človekovih pravic in novinarjev v demokratičnih družbah;

6. poziva mehiško vlado, naj v skladu s priporočili visoke komisarke OZN za človekove pravice in Medameriške komisije za človekove pravice nemudoma sprejme konkretne in učinkovite ukrepe, s katerimi bo okrepila nacionalne, državne in lokalne institucije, ter naj brez odlašanja uvede sklop celovitih in usklajenih strategij za preprečevanje, zaščito, zagotovitev odškodnin in ugotavljanje odgovornosti, da bodo lahko zagovorniki človekovih pravic in novinarji nadaljevali svoje delo brez strahu pred povračilnimi ukrepi in brez omejevanja; priporoča, naj Mehika pri obravnavanju varnosti novinarjev in zagovornikov človekovih pravic upošteva vidik spola;

7. poziva zvezni mehanizem za zaščito zagovornikov človekovih pravic in novinarjev, naj izpolni svojo obljubo o povečanju sredstev in virov ter pospeši postopke, s katerimi zagovornikom človekovih pravic in novinarjem zagotovi zaščito, in sicer tudi z varnostnimi ukrepi za njihove družine, sodelavce in odvetnike, saj s tem rešuje življenja in skrbi za varnost ogroženih oseb; poudarja, da bi morali biti v javne politike zaščite učinkovito vključeni vladni organi in institucije vsake zvezne države ter na lokalni ravni;

8. spodbuja mehiško vlado, naj sprejme ukrepe, s katerimi bi okrepila državne institucije in utrdila pravno državo, saj bi tako rešila nekatere strukturne težave, ki so vzrok za kršitve človekovih pravic, poleg tega pa poziva, naj se v ta proces vključijo civilne organizacije, ki delujejo na področju človekovih pravic; pozdravlja ustanovitev nacionalne preiskovalne komisije, ki naj bi preiskala množična grobišča po vsej državi ter si prizadevala ugotoviti in objaviti, koliko ljudi je dejansko izginilo;

9. poziva mehiško vlado, naj polno sodeluje z organi OZN ter izda stalno povabilo za obisk države predstavnikom vseh posebnih postopkov Sveta OZN za človekove pravice, zlasti posebni poročevalki OZN za svobodo mnenja in izražanja, in z njimi proaktivno sodeluje;

10. pozdravlja, da je Mehiko nedavno obiskal odbor OZN za prisilna izginotja in da je mehiška vlada priznala pristojnost odbora za obravnavo primerov iz te države, tako da lahko družine žrtev primere predložijo odboru, če izčrpajo pravna sredstva doma;

11. poziva vse države članice, Evropsko službo za zunanje delovanje in delegacijo EU v Mehiki, naj mehiške sogovornike opozorijo na problematiko človekovih pravic, poleg tega pa naj v dialogih med EU in Mehiko zaščito novinarjev in zagovornikov človekovih pravic postavijo v ospredje; poziva delegacijo EU in države članice, naj v celoti sledijo smernicam EU o zagovornikih človekovih pravic in svobodi izražanja na spletu in drugje, da bi zagovornikom človekovih pravic in novinarjem nudile vso ustrezno podporo pri njihovem delu;

12. poudarja, da je Mehika pomembna strateška partnerica EU; opozarja, kako pomembni so trdni in globoki odnosi med EU in Mehiko, ter ponovno potrjuje, da je zavezan njihovemu poglabljanju na podlagi posodobljenega globalnega sporazuma med EU in Mehiko, ki dodatno krepi določbe o človekovih pravicah ter jima omogoča večstransko razpravo s civilno družbo – vključno z novinarji, zagovorniki človekovih pravic in drugimi akterji –, o vrsti vprašanj, med drugim o človekovih pravicah;

13. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji, podpredsedniku Komisije/visokemu predstavniku Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko, državam članicam, začasnemu predsedstvu Skupnosti latinskoameriških in karibskih držav, generalnemu sekretarju Organizacije ameriških držav, Evro-latinskoameriški parlamentarni skupščini ter predsedniku, vladi in kongresu Mehike.